

“Aquí tots els jutges han de saber català”

Antoni Mir, expresident de l'Obra Cultural Balear, és ara secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

La setmana passada va presentar amb el conseller en cap l'enquesta sobre l'ús del català al Principat: el diagnòstic.

I aquesta setmana presenta algunes mesures concretes: el primer remei.

En què s'ha de notar que un mallorquí que ha liderat l'Obra Cultural Balear sigui ara el nou secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya?

—El Govern vol evidenciar que tindrà present tots els parlants de llengua catalana. És un gest que diu: no ens pareix bé que Catalunya vagi tota sola i no pensi en la llengua com un mercat, una comunitat lingüística que ha de tenir un pes a Europa i al món, i que ha de fer d'interlocutor amb l'estat i els altres pobles. En el fons, l'objectiu de la política lingüística és molt senzill: poder viure plenament en català les vint-i-quatre hores del dia. I fer-ho gaudint, no patint.

—Acaben de presentar l'enquesta d'usos lingüístics, quin és el diagnòstic ràpid de la situació del català?

—Primer: el català és una llengua viva, té assegurada la transmissió, i hi ha una tendència positiva d'adoptarlo com una llengua habitual. Segon: és una llengua l'ús de la qual no provoca rebuig. Per tant, hem d'estimular que el ciutadà s'expressi sempre en català. I tercer, l'enquesta també demostra que com més oferta hi ha en català, més consum hi ha.

—En ràdio hi ha molta oferta, però en televisió no tanta.

—És inadmissible que, des d'un punt de vista igualitari del tractament de les llengües, les televisions privades que emeten en castellà no tinguin cap norma estatal d'emetre una part de la seva programació en català, si més no dins el territori lin-

güístic que no parla castellà. I això s'ha de solucionar.

—Podem tenir lleis i normes, però, per exemple, en un jutjat, tot i poder parlar en català, pot ser que l'advocat no ens ho recomani per no contrariar el jutge. Com se soluciona això?

—De moment s'ha aconseguit que el 25% de les sentències siguin en català. Aquest grau, però, s'ha de superar en aquesta mateixa legislatura amb mesures molt diverses, començant pel fet que tots els funcionaris seleccionats des de l'administració central però que actuen a Catalunya han de saber català. També els jutges.

—Això s'aplicarà des de totes les conselleries?

—Sí. El Govern actual va fer una cosa molt important: va treure la Política Lingüística de Cultura i l'ha adscrit a Presidència. Això vol dir que és prioritari. Prova d'aquesta voluntat és que, en aquests primers mesos, ens hem reunit amb la comissió tècnica, i que jo sàpiga la comissió no s'havia reunit cap vegada en la legislatura anterior. Nosaltres ens hi vam reunir al cap de dos dies d'arribar, i ho farem cada dos mesos. La comissió és formada pels secretaris generals de cada departament i el conseller en cap, i té una única missió: impulsar la política lingüística com a política transversal en tots els departaments. En els propers dos mesos ja es presentarà una primera proposta de normativa interna perquè la política de compres es vinculi a la llei de política lingüística, així com en el fet que les empreses de serveis que es

contracten compleixin la llei, i, si cal, millorin les prestacions en català. És una línia d'actuació que esperam compartir amb moltes altres administracions públiques de Catalunya.

—En el cas de l'àrea lingüística, quina és la intenció de la secretaria?

—Se n'ha de parlar molt. A priori, jo diria que no és admissible que des de l'estat es pugui contraposar el català i el valencià com a llengües distintes. Tenim la màxima voluntat de cooperació per al bé a la llengua comuna amb el País Valencià, les Illes Balears i amb els altres territoris de parla catalana o amb estats com el d'Andorra. A Catalunya també li interessa moltíssim aplicar experiències reeixides o materials que funcionin elaborats al País Valencià o a les Illes Balears, amb els propis estàndards.

Dit això, crec que Catalunya ha de fer coses pensant amb el conjunt del territori. A Catalunya s'ha de rebre al més aviat possible, i com a mínim, el segon canal valencià, Punt 2, perquè emet íntegrament en català, i la televisió balear el dia que emeti. No és presentable que al País Valencià i a les Illes Balears es rebin les televisions autonòmiques de Catalunya i, en canvi, que no passi a la inversa a Barcelona. Però jo encara diria una cosa més: per què no hi ha d'haver a Catalunya una pel·lícula per a TV3, o als cinemes, doblada en valencià estàndard?, per què no? Les televisions creen ponts. Si aquí s'emeten les televisions de València i Balears i allà veuen les d'aquí, es poden desfer molts malentesos. I, sens dubte, l'estat ha de deixar de ser bel·ligerant en aquesta qüestió.

—Només això, o cal també que faci un pas més?

—Un pas més. Hi ha una evidència: una llengua és un espai de comunicació, un espai socioeconòmic, un mercat, un espai de relació i un espai on milers de professionals tenen més oportunitats d'exercir la seva feina si consideram que la llengua és tot això. Aquesta idea anirà guanyant pes. Seria bo que l'estat aprovés una llei o acord en què es consideràs que la denominació de català i valencià es re-

"Seria bo que l'estat aprovés una llei o acord en què es consideràs que la denominació de català i valencià es refereixen a un mateix idioma."

fereixen a un mateix idioma. Espanya s'ha de plantejar si assumeix la seva realitat plural o no. No és admissible, per exemple, que les televisions en castellà, les privades, puguin arribar sense problemes a Catalunya i als països de parla catalana, i que, per contra, les nostres televisions autonòmiques amb una altra llengua no poden arribar més enfora de la comunitat. TVE hauria de mostrar la pluralitat de l'estat; el 40% de la població viu en territoris on es parla una llengua diferent del castellà. Surt això pels diversos canals públics espanyols?

—Al Govern català hi ha la voluntat política per empènyer cap ací?

—No en tenc cap dubte. En el discurs de Zapatero es van dir dues coses importants: el català a Europa i fer conèixer la pluralitat de llengües i cultures, en concret de la llengua catalana, en el conjunt de l'estat. El català a Europa s'ha d'aconseguir ara, perquè en primer lloc som europeus i perquè una llengua d'aquesta magnitud ha de poder ser oficial. En segon lloc, perquè implicaria que totes les seves lleis es traduïssin i, per tant, tinguessin validesa jurídica en català.

En tercer lloc, faria que no quedàssem exclosos dels programes de promoció de les llengües a Europa. I quarta, el fet d'existir com a llengua europea evitaria normes restrictives que ens durien a l'apartheid lingüístic, per exemple, amb l'etiquetatge.

—Les properes setmanes volen presentar un pla d'acció. Quines mesures concretes planteja?

—Inclourà mesures, tant les que es poden fer sense canvis legislatius com d'altres, com ara el fet que s'informi des del primer dia de la realitat plurinacional de l'estat, o el de poder aprendre català a qualsevol punt de l'estat, o que quan es facin normatiues de lleis privades de ràdio i televisió es tingui en compte la diversitat lingüística.

Tots els funcionaris de l'administració perifèrica que treballen a Catalunya han de saber català. Qui diu això diu empreses vinculades, com l'Agència Tributària, o Correus, o Renfe...

—Tornant a l'enquesta. Un dels punts negres és l'àrea metropolitana de Barcelona. Quines mesures concretes hi pensen fer?

—L'àrea metropolitana és l'àrea més dinàmica de tot el territori de llengua catalana. Sens dubte, el futur de l'idioma es juga sobretot aquí. D'aquesta enquesta hem de treure informació per fer un pla especial.

—Fa la sensació que potser s'ha legislat l'àmbit dels espais "avorrits" de la societat i no, en canvi, dels espais "divertits". És a dir, que per exemple hi ha hagut una preocupació especial per l'escola, però no hi ha hagut una preocupació igual pels videojocs.

—Entrarem a fons en tot el món del lleure, i aquí hi entra el DVD, el videojoc, el cine...

—Només perquè estigui en català o alguna cosa més?

—Entrarem en tot. Tenim dret que hi hagi DVD en català, i en català primer. En qualsevol àmbit.

—I que ho paguin les empreses i no la Generalitat?

—Una cosa és que hi hagi uns plans d'ajut transitoris, i una altra és pensar que això sempre ho farà l'administració, perquè no és just, com tampoc no ho és que sempre hagi de ser un territori catalanoparlant el que assumeixi tot el cost del plurilingüisme i que l'estat se'n renti les mans.

—Sobre els mitjans de comunicació, la premsa és el que falla més. L'actitud del Govern serà traduir productes que ja funcionen, com *El Periódico*, o potenciar nous productes?

—A igualtat d'oferta, el consum en català supera el castellà. Per tant, aquest Govern s'ha de proposar augmentar l'oferta en català a la premsa escrita de tot tipus, tant si és en la fórmula de traducció, que és una gran fórmula, com si és potenciant més mitjans en català o presència de català a altres mitjans escrits.

—I en el món socioeconòmic, què es vol fer?

—Aquest és l'aspecte on s'ha de progressar més en els pròxims anys. El dret del ciutadà a ser atès en català no pot ser una obligació només de l'administració pública, sinó de tothom, també del món socioeconòmic: de les grans empreses, de les mitjanes, petites, dels gabinets professionals i en certa manera dels pro-

“Cal mantenir el català amb interlocutors que parlen en castellà, o en grup”

Per a Antoni Mir la societat ha canviat, i això requereix que s'avanci cap a una nova llei de política lingüística per al català del segle XXI.

fessionals. Per exemple, tots els operadors de telefonia han d'atendre en català. Telefónica era una empresa pública estatal, i com a tal tenia responsabilitats cap a les llengües com el català. Pel fet que es privatitzi deixa de tenir aquesta responsabilitat? No, en absolut, presta un servei públic de comunicació.

—I si diuen que no?

—Ara hem de parlar d'objectius. Primer objectiu estratègic a mitjà i llarg termini, però irrenunciable: la disponibilitat. És un dret, com el dret a la salut laboral. L'atenció al ciutadà com a client no és lliure, aquest té un dret, davant d'un jutge, d'un advocat, en un taxi i davant les multinacionals de telefonia.

—I a la comissaria de Policia Nacional?

—Efectivament. En aquest cas encara és més flagrant, perquè un policia nacional és un servidor públic. Tots els cossos de seguretat de l'estat, si actuen a Catalunya, tenen l'obligació de respectar els drets dels ciutadans més que ningú. Tornant al món socioeconòmic, aquests anys volem avançar amb la interlocució amb tots els agents socioeconòmics. I es farà des de tots els mecanismes que es tinguin, de la persuasió, la complicitat, el foment, la política de convenis de la Generalitat, de la interlocució, i a la llarga també evidentment de la legislació i la normativa.

—Tot això es pot fer amb l'actual llei de política lingüística?

—Primer hem de veure si les normatives actuals són suficients per aconseguir la disponibilitat lingüística. El balanç de la llei actual el tindrem llest entre fi d'any i principi del que ve. Des del moment que vam arribar vam fer un pla de desplegament normatiu, que per cert inclou un decret d'etiquetatge que el treurem en quatre o cinc mesos. En segon lloc, estem fent un estudi sistemàtic de compliment de la llei, que d'altra banda no s'ha de sacralitzar. Les lleis serveixen per a una etapa, i ara hem d'anar cap a la llei del català per al segle XXI. Si bé hi ha camp per recórrer amb la llei vigent, possiblement a la llarga seria desitjable que hi hagués una llei més avançada.

—Què li sembla la polèmica al voltant del fet que alguns presentadors de TV3 parlin en castellà a convidats que saben català?

—El comportament lingüístic de les persones que tenen ascendència sobre la societat és un model. Per tant, no només les estrelles de TV3 o del 33, sinó també les que presideixen una associació de veïns, que dirigeixen una escola, que tenen personal a les seves ordres, líders sindicals... considerem que han de donar exemple. Els catalanoparlants han de mantenir la seva llengua amb interlocutors que parlen en castellà, o en grup.

Oriol Cortacans